

.. 'Het zijn bijzondere tijden'

DAGBOEKEN VAN VIJF NIEUWKOMERS OP HET BINNENHOF

Ze waren onder meer commandant bij de landmacht, directeur van Greenpeace en tv-presentator, maar sinds 9 juni is alles anders. Vijf debutanten in de Tweede Kamer hielden voor *Opzij* een dagboek bij van hun eerste honderd dagen in die nieuwe wereld.

Kamerlid voor: VVD
Partijleider: veiligheid, politie, gelijke behandeling, homo-emancipatie en rampen- en crisisbestrijding
Vas hiervoor: lid van het Europees Parlement voor de VVD
Leeftijd: 37
Woonst in: Nederhorst den Berg
Met: Erik-Jan Hennis en stiefzoon (11)

15 juli Definitief trek ik de deur van mijn appartement in Brussel dicht. Het afscheid van deze stad valt me best zwaar. Alle ervaringen en mooie herinneringen spelen door mijn hoofd terwijl ik terugrijd naar Nederland. Wat staat me te wachten in Den Haag? De onderhandelingen over paars-plus zijn in volle gang, maar of we in de buurt van een akkoord zullen komen, ik heb geen idee.

20 juli Ik krijg een sms met het nieuws dat paars-plus is mislukt. De verschillen op financieel-economisch terrein waren te groot. Welke coalitie dan wel? De PVV roept bij mij eerlijk gezegd weinig gelukkige gevoelens op.

23 juli Geloof het of niet: eindeloos in de rij gestaan voor een iPad. En ja, ik ben een gelukkige bezitter. Meer bedoeld als verrassing voor het thuisfront overigens.

4 augustus Vandaag is er een debat over de conclusies van informateur Lubbers. Vooraf hebben we nog een fractievergadering. Duidelijk is in elk geval dat ook de minderheidsvariant nog niet in kannen en kruiken is. Ik laat de fractie weten dat naar mijn mening ook de VVD publiekelijk meer afstand zou moeten durven nemen van de PVV op bepaalde terreinen, onderhandelingen of niet.

6 augustus Alle fractieleden krijgen het verzoek helemaal niets over de formatie naar buiten te brengen. Dus geen enkele mededeling over de sfeer, de agenda, welke onderwerpen wanneer aan de orde zijn, enzovoort. Nog niet makkelijk, want in de wandelingen zwerven journalisten in groten getale rond.

2 september Vandaag hebben we een bijeenkomst met de nieuwe fractieleden. Gastheer en mede-Kamerlid Ard van der Steur en zijn vrouw bewonen enkele vertrekken van een kasteeltje. Je hoeft geen moeite te doen om je te verplaatsen in de tijd van toen. Fantastisch! Schalen met zalm, ham,

kaas, salade en brood staan klaar. Ard, een man met veel gevoel voor humor, trekt een fles wijn open en gestaag akkeren wij door de grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk.

3 september Naar Wolfheze voor 'heidagen' met de fractie. Met onder andere een debattraining, die zorgt voor hilarische momenten. Vooral als we de opdracht krijgen om iemand grof doch welbespraakt af te serveren. De mooiste uitspraak: 'Mijnheer, ik buig voor uw intelligentie maar zou toch

graag zien dat u er vaker gebruik van maakt...'. Juist op dat moment krijgen we het bericht dat de formatie VVD/CDA/PVV is vastgelopen. Zelfs voor mij komt dit nieuws als onwerkelijk, al zal ik er geen traan om laten. Alleen, hoe nu verder?

'Ik laat de fractie weten dat naar mijn mening ook de VVD publiekelijk meer afstand zou moeten durven nemen van de PVV'

4 september Het stopzetten van de onderhandelingen leidt tot een ingekort fractieweekend. Ik maak gebruik van de onverwachte vrije middag om op jacht te gaan naar een Prinsjesdag-outfit. Ben doodmoe, maar aangezien zo'n beetje alle vrouwen in de fractie al zijn voorzien, kan ik het maar beter regelen. Ik rij naar Bussum, loop een winkel binnen en sta na een uur weer buiten met hoed, schoenen, jurkje.

7 september Fractievergadering. Mark Rutte ontbreekt, hij praat al ruim een uur met Geert Wilders. In de loop van de vergadering laat Mark ons weten dat Wilders de onderhandelingen wil hervatten nu Klink is vertrokken.

17 september Ik ga op bezoek bij een basisschool in Den Haag, waar het *Europa Journaal* (een productie van KlasseTV) wordt gelanceerd. Leuke klas. Kort vertel ik iets over het Europees Parlement en de Tweede Kamer. Als ik de kinderen vraag of ze weten hoeveel leden de Kamer telt, moeten ze het antwoord schuldig blijven. Ik kijk lachend naar hun juf. Ze wordt rood, ook zij heeft geen idee. Toch wel verbazingwekkend, ik voel me ietwat beschaamd dat ik haar in een lastige positie heb gemanoeuvreed. Maar goed, dit feitje (150 leden) zal ze vermoedelijk nooit meer vergeten.

21 september Prinsjesdag! Mijn vader gaat met me mee. Hij heeft zo ongeveer de hele wereld gezien, maar is tot mijn verbazing enigszins geïmponeerd door alle poespas op het Binnenhof.

22 september De sfeer in de fractie is goed en saamhorig. Ik ben nu, net als de rest overigens, echt toe aan duidelijkheid en zie uit naar het einde van de formatie. Dit zou toch weleens de beste route kunnen zijn. Je kunt Geert Wilders natuurlijk steeds weer in de hoek zetten als iemand die hele groep buitensluit. Maar om dat dan ook tot je eigen principes te verheffen, is niet logisch. ●

Hennis vs Orbán

Nadat de politieke dagboeken bij *Opzij* waren ingeleverd, plaatste het *Katholiek Nieuwsblad* op woensdag 27 oktober een open brief aan Jeanine Hennis-Plasschaert. In die brief probeerde *Katholiek Nieuwsblad*-hoofdredacteur Mariska Orbán haar standpunt met betrekking tot abortus uit te leggen, door de VVD-politica aan haar miskramen te herinneren.

Aanleiding voor de open brief was de reactie van Hennis-Plasschaert op een eerdere brief van de Roermondse hulpbisschop Everard de Jong, die was gericht aan alle Kamerleden en vergezeld ging van een plastic foetus van tien weken oud. De Jong wilde op die manier laten zien dat in die fase al sprake is van een 'zeer herkenbaar mensje'.

Hennis-Plasschaert twitterde daarop: 'Heb 'n werkelijk WALGELIJKE brief (moederschoot tot ground zero) + model v embryo ontvangen vd hulpbisschop van Roermond (De Jong) #benboos.' Een reactie die ze zelf later al nuanceerde als primair en persoonlijk. 'Maar,' zegt ze, 'ik ben ook maar een mens en soms gaan dingen gewoon niet goed.'

De open brief in het *Katholiek Nieuwsblad* viel Hennis-Plasschaert in elk geval rauw op haar dak. 'Ik was geschokt en woedend. Dat ik na een groot aantal miskramen kinderloos zal blijven, is op zich geen geheim, maar ik vind het ongepast en bepaald niet christelijk om met deze informatie je eigen punt te willen maken. Bovendien haalt Orbán in de brief abortus en miskramen door elkaar. Ik heb respect voor verschillende meningen, maar als het om abortus gaat, sta ik vierkant achter het zelfbeschikkingsrecht van vrouwen.'

Na publicatie van de brief stroomde de mailbox van Hennis-Plasschaert al snel vol met talloze steunbetuigingen, ook van katholieken. 'Zelfs mijn SGP-collega's kwamen naar me toe om te vertellen dat ze zich kapot schaamden. Dat vind ik dan wel weer mooi.'

In het EO-radioprogramma *Dit is de dag* heeft Mariska Orbán laten weten dat de brief niet sarcastisch was bedoeld en bood zij haar excuses aan. 'Maar tijdens de uitzending van *Pauw & Witteman* diezelfde avond was het duidelijk dat ze de ophef eigenlijk helemaal niet begreep,' aldus Hennis-Plasschaert. Liefst zou ze de kwestie nu laten rusten. 'Ik wil niet de boeken in gaan als de politica die geen kinderen kon krijgen.'

op www.opzij.nl staat een link naar de brief van Mariska Orbán

Reageren op dit artikel? Ga naar www.opzij.nl/forum

'Zelfs mijn SGP-collega's vertelden me dat ze zich kapot schaamden'

Kamerlid voor:
D66

Portefeuille:
volksgezondheid,
welzijn, sport en
emancipatie

Wat hiervoor:
journalist en
presentator bij de
AVRO en het NOS

Journal, voorzitter

van de Taskforce

DeeltijdPlus

Leeftijd:

55

Woonst in:

Utrecht

Met:

man Gerlach

Corfontaine en

drie zoons

(16, 18, 22 jaar)

9 juni Tien zetels! Dat is zeven meer dan de drie van de laatste kabinetsperiode - een verdrievoudiging! Naast de vreugde is er een beetje teleurstelling: mijn eigen positie is onduidelijk. Ik sta op nummer 13, maar kom wellicht via voorkeurstemmen toch in de Kamer. Ik bedenk me dat wat er ook gebeurt, ik deze verkiezingscampagne nooit had willen missen.

12-13 juni Mijn jongste zoon en mijn man volgen via internet de definitieve uitslagen per gemeente. Steeds opnieuw maken ze kansberekeningen. Uiteindelijk komen ze tot de conclusie dat de kans dat ik in de Kamer kom, groot is. Ik hou mezelf verre van het computerscherm en van speculaties: ik geloof het pas als het officieel is.

15 juni In Den Haag maakt de Kiesraad de officiële uitslagen bekend. Bui-

ten het bereik van de camera's - bij de D66-fractie - hoor ik dat ik de kiesdeler heb gehaald. Ik sta niet meteen te juichen. Het zit me dwars dat Marty Smits - een van de drijvende krachten in de campagne en enorm aardige collega-kandidaat - zijn zetel aan mij moet afstaan. Maar Marty reageert sportief en uiteindelijk ben ik natuurlijk blij met de voorkeurstemmen. Dat elke stem telt, blijkt wel uit het feit dat ik maar elf stemmen boven de kiesdrempel zit. Diezelfde middag voer ik nog een gesprek met het fractiebestuur over mijn voorkeur voor een woordvoerderschap. We zijn het snel eens: het wordt VWS en emancipatie, inclusief homo-emancipatie.

29 juni Vuurdoop. Een algemeen overleg dat vier uur duurt over bezuinigingen in de zorg. Aansluitend 's avonds mijn eerste spoeddebat - dat is dus in de plenaire zaal. Er speelt een conflict tussen verzekeraar Menzis en het Refaja Ziekenhuis over eventuele fusie en sluiting van OK's. Ze zijn nog in gesprek over deze kwestie, dus eigenlijk is een spoeddebat hierover voorbarig. D66 vindt sowieso dat er te veel spoeddebatten worden gehouden. De eerste woorden van mijn maidenspeech zijn dan ook dat ik vind dat ik hier eigenlijk niet hoor te staan. Ik spreek drie minuten, zoals mij is toebedeeld. Ik ben nog niet helemaal ontspannen, maar het gaat goed. Tijdens

'Onderweg naar huis bedenk ik me dat ik mijn televisiewerk nog geen seconde heb gemist'

een maidenspeech mogen de andere Kamerleden niet interrumpen, dat scheelt...

8 juli In Utrecht voer ik allerlei gesprekken. Met de hoofdredacteur van *Medisch Contact*, met artsen van de KNMG, met de Orde van Medisch Specialisten en de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen. De kosten van de zorg worden onbetaalbaar, daarover is

iedereen het eens. Maar over de oplossingen niet. Wat mij betreft is taakverdeling en concentratie belangrijk in de ziekenhuiszorg. Deze gesprekken helpen me om in korte tijd beter zicht te krijgen op: waar zit 'm nou de crux, waar moet je de focus leggen?

5-20 juli Tijdens formatieopingen voor paars-plus schuif ik af en toe aan bij de werkgroep gezondheidszorg. D66 wil graag verdere uitbreiding van de marktwerking - PvdA en GroenLinks hebben daar meer moeite mee. D66 heeft ook een alternatief voor het eigen risico: iedereen betaalt een eigen bijdrage per behandeling van 25 procent, maar met een plafond. Voor de hoge inkomens is dat hoger dan voor de lagere. De sfeer is coöperatief, men lijkt bereid tot concessies, maar er zijn ook duidelijke grenzen.

20 juli Paars-plus mislukt. Wat een teleurstelling. Ik hoop dat we er in een tweede ronde op terug kunnen komen, dat we nog een keer de kans krijgen eruit te komen.

22 juli Naar Frankrijk. Toch fijn om er even uit te zijn. De eerste dagen ben ik niet aanspreekbaar voor mijn gezin: ik duik onder in *De millennium trilogie* om mijn gedachten af te leiden van mijn nieuwe werk. Langzamerhand kom ik een beetje bij - ook dankzij mijn echtgenoot die me in de watten legt.

3 augustus Ik kom terug voor het debat met informateur Lubbers. Ik vraag me af: waarom onderzoekt hij niet wat gevraagd wordt: een kabinet dat stoelt op een meerderheid? Twee dagen later vertrek ik weer naar Frankrijk.

31 augustus Ik wil eerst in de schaduw mijn dossiers goed leren kennen. Maar het verzoek van het radioprogramma *Stand.nl* over het invriezen van eicellen sla ik niet af, omdat ik dit onderwerp voldoende beheers. De beroepsvereniging van gynaecologen wil het mogelijk maken dat ook vrouwen

Lees verder op pagina 28 >>

Kamerlid voor:
PvdA

Portefeuille:
ontwikkelingssamen-
werking, internatio-
nale handel

Wat hiervoor:

directeur Stop Aids
Now! en ad-interim-
directeur van Defence
for Children/ECPAT

Leeftijd:

41

Woonst in:

Haarlem

Met:

vriend Roeland en

twee kinderen

(7 en 12)

9 juni Gestemd. Op Job Cohen. Beetje onwennig om jezelf op de lijst te zien staan. Als ik 's avonds naar bed ga, zijn we nog de grootste partij in de voorlopige uitslagen. Als ik wakker word, heeft de VVD toch één zetel meer.

17 juni De beëdiging: een heel bijzondere dag. Mijn oma mocht niet studeren; een opleiding was voor vrouwen in die tijd 'niet nodig'. Van mijn moeder werd verwacht dat ze, eenmaal getrouwd, haar baan opgaf. En hier ben ik: het kind van alle vrouwen die de emancipatiestrijd hebben gevoerd. Ik buig diep voor hen en ben hen dankbaar. Daar denk ik aan als ik mijn eed afleg. Van mijn moeder krijg ik prachtige oorbellen: mijn overgrootmoeder kreeg ze bij haar verloving.

22 juni Ik krijg de portefeuille internationale samenwerking en internatio-

'Hier ben ik: het kind van alle vrouwen die de emancipatiestrijd hebben gevoerd. Daar denk ik aan als ik mijn eed afleg'

nale handel. Geweldig, een mooie portefeuille voor een coherent beleid. Wij kunnen inwoners van ontwikkelingslanden niet uit de armoede verheffen, dat moeten ze zelf doen. Maar wij moeten hen niet tegenwerken door goedkope landbouwproducten op hun markten te dumpen - dat helpt hun landbouw om zeep. In dat soort onderwerpen mag ik mijn tanden zetten.

29 juni Wat mijn doelen zijn voor de komende vier jaar, vraagt de parlementaire pers. Ik ga los: 'Wereldvrede! De armoede de wereld uit! Verbetering voor de mensen die onze kleding maken in ontwikkelingslanden, die onze koffiebossen en rozen plukken.' De Journalisten willen andere dingen weten: of ik ontevreden ben over Job Cohen, wat het nieuwe fractiebestuur zal zijn, hoe ik denk over formatieopingen? Voor mijn inhoudelijke boodschap is nog weinig ruimte. Voorlopig wordt het zicht op een betere wereld me trouwens volledig ontnomen door de enorme stapels nota's, verslagen en begrotingen. Ik heb meer leesvoer dan ik dit jaar op kan.

30 juni Na twee weken kennen bodes en andere medewerkers mijn naam. Als ik een broodje haal voor de lunch, klinkt het: 'Dag, mevrouw Dikkers.' De liefste van het hele stel is Fhrad. Ik mag hem niet met 'u' aanspreken, ik moet Fhrad zeggen. Ik antwoord dat hij mij dan Sjoera moet noemen. 'Dat is anders,' reageert hij ongemakkelijk, 'u bent Kamerlid.' Daar word ik op mijn beurt ongemakkelijk van.

21 juli Paars-plus mislukt! Heel erg jammer allemaal. Tijdens een fractievergadering vertelt Job Cohen dat ze er niet uit zijn gekomen. De VVD lijkt liever over rechts te willen gaan.

2 augustus De hele Tweede Kamer wordt teruggeroepen voor spoedoverleg over de verklaring van informateur Lubbers. Roeland blijft in Frankrijk met de kinderen. Zij volgen het debat op tv in het huisje. Gosha (12) belt 's avonds: 'Mam, had je een witte broek aan? Dan heb ik je waarschijnlijk zien lopen.'

23 augustus Ik stel Kamervragen over Congo. De massaverkrachting van vrouwen is meer dan verschrikkelijk. Die vrouwen gaan door een hel. En de daders kunnen straffeloos hun gang gaan. Wij doen veel en veel te weinig. Als dit in België was gebeurd, waren we met veel militair vertoon binnengevallen, maar deze vrouwen zijn aangewezen op een paar maatschappelijke organisaties. Schande.

25 augustus Krijg rare mails van mensen die me voor van alles en nog wat uitschelden. 'Kutwijf, je helpt die Afrikaantjes wel maar ons niet, slaap maar lekker verder in Den Haag' - dat soort teksten. Blijkbaar is het vrij schieten op Kamerleden. Vreemd. Mensen die een hekel hebben aan Ontwikkelingssamenwerking en Wilders-aanhangers zijn het meest pregnant. Ik bewaar ze in een mapje 'contact met de kiezer' en ga ze ooit uitgeven.

26 augustus Nog steeds weinig nieuws; de formatie duurt en duurt. Had de Majesteit een vrouw benoemd tot informateur dan waren we er nu al uit geweest, is mijn stelling.

21 september Prinsjesdag. Ik leer dat je langzaam moet bewegen over de rode loper zodat de fotografen een kiekje kunnen schieten. Met negen andere collega's doe ik mee aan het MasterPeace-project voor wereldvrede: we krijgen allemaal een hoedje van een topontwerper op om daar aandacht voor te vragen. Ik voel me nogal ongelukkig met mijn knalroze, enigszins carnavaleske vredeshoed op, maar het kan nog erger, zie ik bij collega's. In elk geval is er veel aandacht voor de hoed-

Lees verder op pagina 28 >>

Kamerlid voor:

CDA

Portefeuille:

defensiepersoneel,
veteranen,
clustermunitie,
gemeentelijke
herindeling en
bestuurlijk toezicht

Was hiervoor:

stafofficier Koninklijke
Landmacht en in
2008 commandant van
een detachement van
de pantserhousers
in Afghanistan

Leeftijd:

32

Woonst in:

Utrecht

9 juni 's Nachts is er de verkiezingsuitslag. Ik heb een dubbel gevoel. Het CDA verliest veel: we gaan van 41 naar 21 zetels. Dat is incasseren, dit had ik niet voorzien. Maar na een goede nacht slaap heb ik, net als anderen, het besef: we gaan niet bij de pakken neerzitten, schouders eronder en kop ervoor! De komende vier jaar in de Tweede Kamer: wat een uitdaging!

17 juni Dag van de installatie. Ik krijg een warm welkom van de fractieleden. Het is bijzonder om voor het eerst in de Kamerstoel te zitten. Maar ik zit er niet voor mijzelf, die stoel staat voor mij vooral symbool voor de mensen voor wie ik daar zit. De grote verantwoordelijkheid die dat met zich meebrengt, wil ik graag waarmaken.

24 juni Mijn eerste notaoverleg met demissionair minister Eimert van

'In de ochtend vliegen we heen, 's avonds weer terug. Ik vraag mij van tevoren af of zo iets geen snoepreusje is'

Middelkoop en andere collega's over veteranenzorg. Het is een onderwerp waar ik gevoel bij heb: ik ben er zelf een! Met de uitzending naar Uruzgan hebben we er 16.000 jonge veteranen bij gekregen. Met de meesten gaat het gelukkig goed, maar een klein deel van hen lijdt aan zaken zoals een posttraumatische stressstoornis en heeft zorg nodig. Het zou goed zijn als dat eerder wordt gesignaleerd en er een keuring komt bij het afzwaaien.

30 juni Ik ben een beetje gespannen, vandaag is de dag van mijn maidenspeech in de Tweede Kamer. En het gaat goed! Ik maak duidelijk dat het CDA vóór een verdrag tegen cluster-munitie is. Clusterbommen maken veel onnodige burgerslachtoffers, vaak nog jaren na een oorlog. Maar een verdrag hierover heeft alleen zin als zo veel mogelijk landen dit ondertekenen. Ik dring er bij minister Verhagen van Buitenlandse Zaken op aan dat hij zich hiervoor inzet - en hij zegt dit toe.

6-19 juli Reces: er zijn geen vergaderingen. Maar er is genoeg te doen, zoals werkbezoeken afleggen en inlezen. Sinds mijn studietijd heb ik niet meer zoveel stapels papier doorgeworfeld.

20 juli Op werkbezoek naar Farnborough (een heel grote airshow) in Engeland met de Defensiecommissie. 's Ochtends vliegen we heen, 's avonds weer terug: een aparte ervaring. Ik vraag mij van tevoren af of zo iets geen snoepreusje is. Het tegendeel is waar: zo'n werkbezoek geeft inzicht. De hele luchtvaartindustrie is aanwezig, ik spreek ontzettend veel verschillende mensen.

24 juli Eigenlijk zou ik vandaag vertrekken voor een fietsvakantie van Maastricht naar Rome. Maar paars-

plus is gestrand! We hebben een fractievergadering over de mogelijkheid van oriënterende besprekingen met de PVV. Het zijn bijzondere tijden.

25-28 juli

Dan maar even weg in eigen land. Als lectuur gaat het verkiezingsprogramma van de VVD en PVV mee. Ondertussen houd ik telefoon en e-mail constant in de gaten. Op vrijdag fiets ik in één dag terug van Friesland naar huis: 178 kilometer. Nederland is mooi!

29 juli Fractievergaderingen, fractievergaderingen, fractievergaderingen - over de mogelijkheid van oriënterende besprekingen met VVD en PVV. Binnen het CDA is de afspraak dat hierover niets naar buiten wordt gebracht. Dus ook ik zwijg - nu en de komende tijd - tegenover de pers.

25 augustus Heb een hoed voor Prinsjesdag gekocht! Niet een uitbundige 'over de top' hoed, wel een mooie hoed. Outfit is nu compleet: gelukkig.

28 augustus Een weekend met mijn hockeyteam in Volendam. Uitwaaien en gedachten verzetten. Zelfs een Volendamse quiz: ik weet de antwoorden over de Cats, BZN, Annie Schilder en een beetje Jan Smit, de rest van het team weet alles over Jan en Monique Smit, 3JS en Nick en Simon. Met mijn 33 jaar ben ik de oudste in het team. Een kleine generatiekloof?

30 augustus Crisis in de fractie: Ab Klink spreekt zich uit tegen een minderheidskabinet van CDA en VVD met gedoogsteun van de PVV. 72 uur werken we aan de eenheid, terwijl buiten hordes media staan te wachten. Als de deur opengaat, komen we er als één geheel uit. Een paar dagen later zal Ab Klink toch vertrekken uit de fractie. Ik vind het jammer, hij heeft lange tijd veel voor de partij betekend. Ben wel blij dat hij aangeeft betrokken te willen blijven bij de partij.

Lees verder op pagina 28 >>

Kamerlid voor:

GroenLinks

Portefeuille:

klimaat, milieu,
ruimtelijke ordening,
transport, verkeer en
waterstaat

Was hiervoor:

directeur van
Greenpeace

Leeftijd:

52

Woonst in:

Amsterdam

Met:

Martin en zoon

Floris (14)

10 juni Meteen de eerste dag na de verkiezingen hebben we fractieoverleg. Met taart en bloemen, want het is natuurlijk fantastisch dat GroenLinks van zeven naar tien zetels is gegaan. Maar aan de andere kant is iedereen geschokt door de grote winst van de PVV. Geen hoop meer op een groene meerderheid in de Kamer van PvdA, SP, GroenLinks, ChristenUnie, D66 en Partij voor de Dieren.

16 juni Zojuist heb ik de allerlaatste dingen teruggebracht naar het kantoor van Greenpeace in Amsterdam en het laatste tasje met persoonlijke spullen mee terug genomen. Toch wel een raar gevoel. Ik zal mijn collega's daar enorm missen, maar dat ik bij GroenLinks als hoogste nieuwkomer op de lijst sta, vind ik zowel een eer als een erkenning door de partij van het belang van 'groen'.

20 juni Mijn eerste vraag gesteld op mijn eerste dag in de Kamer aan minister Eurlings, over zijn vermeende overstap naar KLM. Besluiten die hij als minister heeft genomen zouden hem in die nieuwe rol goed van pas komen. Blijven belangen hier wel goed gescheiden? Het viel me wel op dat het stellen van een Kamervraag blijkbaar nogal iets is. Fractiegenoten vroegen steeds of ik zenuwachtig was. Ik mocht direct door naar VPRO-radio om erover te vertellen en later stond het verhaal uitgebreid in twee kranten. Hillary Clinton schreef eens dat als een vrouw een goed publiek optreden heeft, men daar vaak verbaasd over is. Zij noemt het *the talking dog syndrome*, zo van: moet je kijken, een hondje en het kan nog praten ook!

24 juni Praatje gehouden op het food-event Taste of Amsterdam in het zonnige Amstelpark. Daarna heerlijke biologische etenswaren gekocht. Wat zou het mooi zijn als planeetverwoestende spullen gewoon niet meer in de winkel liggen. Als alles in winkels deugt, kun je zonder schuldgevoel winkelen.

20 juli De paars-groene coalitie is definitief van de baan. Gemiste kans. Naar een regeerakkoord tussen VVD, PVV en CDA kijk ik niet uit. Hoe moet het dan met klimaat en milieu, woningmarkt, participatie en zorg?

'Het viel me wel op dat het stellen van een vraag blijkbaar nogal iets is. Fractiegenoten vroegen steeds of ik zenuwachtig was'

22 augustus Leuk, een dagje Lowlands. Ben gevraagd mee te doen aan een debat over duurzaamheid.

4 september Trots: vandaag staat een opiniestuk dat Bas Eickhout (GroenLinks Europarlementariër) en ik hebben geschreven over klimaatwetenschap in *Trouw*. De klimaatceptici hebben geen gelijk gekregen: na veel

onderzoek blijven de conclusies van het IPCC over de opwarming van de aarde recht overeind.

7 september Het inwerken van nieuwe Kamerleden wordt heel serieus genomen: de Rekenkamer, het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven, de ministeries van financiën en van verkeer en waterstaat organiseren masterclasses, lunchbijeenkomsten en lezingen. Vandaag ga ik de schoolbanken in met (toevallig) opvallend veel vrouwelijke leergierigen zoals mijn fractiegenoot Linda Voortman, Sjoera Dijkers (PvdA), Hanke Bruins Slot (CDA) en ook James Sharpe (PVV).

11 september Het journaal bericht dat een Britse school zestig meisjes op hun eerste schooldag heeft geweigerd omdat ze 'jeggings' droegen, een soort dikke leggings die op een broek lijken. Wanneer mogen vrouwen nu eindelijk eens zelf bepalen wat ze wel of niet dragen? Pruiken, corsetten, bh's, broeken, Zeeuwse kappen, habijtjes, decolletés, make-up, (oksel)haar, naveltruitjes, hoofddoeken of jeggings.

22 september In de Westergasfabriek treed ik op als voorzitter van de Postcode Lottery Green Challenge-jury. Het beste groene innovatievoorstel krijgt een half miljoen euro. Er zijn geweldige ideeën, zoals inklapbare containers en energieopwekking op zee. Uiteindelijk kiezen we voor de SolSource, een parapluachtig zonne-energie-apparaat dat geschikt is voor koken, verwarmen en verlichten en voor het opladen van mobiele telefoons. Het apparaat is ontwikkeld samen met mensen in ontwikkelingslanden, is lokaal te produceren en kost maximaal 15 euro; voor velen daar een uitkomst!

25 september Helaas heeft demissionair minister Eurlings besloten tot aanleg van de A4 dwars door Midden-Delfland. Vanmiddag was er een natte en winderige demonstratie waar ik vanaf een open vrachtauto de actie-

Lees verder op pagina 28 >>

pia dijkstra

Vervolg van pagina 24

voor wie dat niet medisch noodzakelijk is, hun eicellen kunnen laten invriezen. Ze kunnen tot hun 45ste via ivf alsnog een kind krijgen met hun eigen gezondere, jongere eicellen. De minister heeft de beroepsgroep om een standpunt gevraagd. D66 vindt dat vrouwen deze mogelijkheid moeten krijgen. Als de artsen zelf aangeven dat de risico's niet te groot zijn en er wordt zorgvuldig met deze wens omgegaan, is er wat ons betreft niets tegen. Nu gaan vrouwen hiervoor (op eigen kosten) naar het buitenland. Overigens: als mannen sperma willen invriezen is er niemand die het daarover heeft. Onderweg naar huis bedenk ik me dat ik mijn televisiewerk nog geen seconde heb gemist.

8 september In het Filmhuis in Den Haag draait *Verdwaald in het Geheugenpaleis* van Klara van Es, over dementie. De film maakt veel indruk op me. Er volgt een debat over de enorme druk die alzheimer op de maatschappij gaat leggen. We staan aan de vooravond van een wereldwijde epidemie. Nu is een op de acht werkenden mantelzorger, over dertig jaar zal dit een op de vier zijn. We zullen moeten nadenken over oplossingen. Er moet veel meer geld voor onderzoek komen - ook naar hoe mensen langer zelfstandig kunnen wonen. Een ingewikkeld issue voor de komende decennia.

Thuis vragen mijn (puber)zonen of ik het altijd zo druk blijf hebben. Als ik zeg dat het echte werk nog niet eens begonnen is, weet ik niet zeker of ze dat een wenkend perspectief vinden.

30 september Het regeerakkoord is rond. Ik huiver onder meer bij de bezuinigingen op de kinderopvang. Daar

gaat zo'n slecht signaal van uit! Juist ook voor vrouwen met een achterstandspositie is het zo belangrijk dat betaalbare kinderopvang voorhanden is. Ook op het gebied van integratie valt daar veel te winnen. Het is net of dit kabinet zegt: zoek het maar uit met je emancipatie, het maakt allemaal niet uit! Jammer, oneindig jammer.

sjoera dijkers

Vervolg van pagina 25

jes en het project. Maar volgend jaar ga ik zonder hoedje, ik ben niet zo van de versiering.

30 september We krijgen het conceptregeerakkoord. Ik word er verdrietig van: mensen aan de onderkant van de samenleving worden zeer zwaar getroffen. Draconische bezuinigingen bij ontwikkelingssamenwerking: 1 miljard eraf - en juist extra subsidie voor het Nederlandse bedrijfsleven. Veel stoere taal over migranten. Je zult maar een Nederlandse Marokkaanse zijn. Vanavond zullen Job Cohen en Ronald Plasterk bij verschillende tv-programma's reageren. En nu naar huis: regeerakkoord of niet, ik ga m'n dochter helpen met haar Franse woordjes. Je suis une multi-mama!

hanke bruins slot

Vervolg van pagina 26

20 september Bij de begrotingscur-sus leer ik met een aantal andere

nieuwkomers hoe je een begroting moet lezen en interpreteren. Nuttig, vooral met het oog op Prinsjesdag.

2 oktober CDA-congres in Arnhem. De rij voor de ingang is zonder einde. Na een uur kom ik in een zaal met meer dan vierduizend CDA'ers. Indrukwekkend. Leden zijn betrokken, bevlogen en willen het beste voor het CDA, of ze nu voor of tegen stemmen. Achteraf hebben meer dan 1,5 miljoen Nederlanders naar de stemming gekeken. Op een zaterdagmiddag!

liesbeth van tongeren

Vervolg van pagina 27

voerders mocht toespreken. Hoewel deze weg er nu waarschijnlijk gaat komen, is actievoeren inspirerend, geeft het hoop voor jezelf en voor anderen. Saillant detail: er was een groot bord met een foto van Eurlings waar mensen protestkreten op konden plakken (bekEurlings). Het bord viel voorover in de modder...

28 september 'We zijn eruit,' kappen de kranten. 'Historisch, er komt echt ander beleid,' zegt Wilders. Realiseert iedereen zich wel dat dit kabinet slechts de steun heeft van 49,55 procent van de kiezers? 20,49 procent (VVD), 15,45 procent (PVV) en 13,61 procent (CDA). Een gewoon meerderheidskabinet, waar meerdere opties voor waren, was beter geweest voor de democratie. Ik zie vooral stilstand en afbraak met deze ploeg. De echte problemen van nu worden niet aangepakt en het is een gemiste kans om Nederland toekomstproof te maken... ●